

**БОЛАЛАР
МАСАЛАЛАРИНИ
ЎРИТИШ БЎЙИЧА
ОММАВИЙ АХБОРОТ
ВОСИТАЛАРИ
ХОДИМЛАРИГА
ЭСЛАТМА**

Ўзбекистон Давлат жаҳон тиллари университети
Халқаро журналистика факультети

**БОЛАЛАР
МАСАЛАЛАРИНИ
ЎРИТИШ БЎЙИЧА ОММАВИЙ
АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИ
ХОДИМЛАРИГА ЭСЛАТМА**

Тошкент-2014

Бола ҳуқуқлари тўғрисидаги
конвенциянинг 25 йиллигига бағишланади

CRC@25 CONVENTION ON THE
RIGHTS OF THE CHILD

Мазкур эслатма Ўзбекистон Давлат жаҳон тиллари университети Халқаро журналистика факультетининг Ўзбекистондаги ЮНИСЕФ ваколатхонаси кўмағида амалга оширилган «Болалар масалаларини оммавий ахборот воситаларида ёритилиши ва журналист этикаси» лойиҳаси доирасида тайёрланиб, Ўзбекистон оммавий ахборот воситалари таҳририятларида фаолият юритаётган журналистлар учун мўлжалланган.

Эслатмада ЎЗА суратларидан фойдаланилди.

Тузувчи: Наргис Қосимова, филология фанлари номзоди, доцент.

ҲУҚУҚИЙ КАФОЛАТЛАР

Неча ёшгача бўлган шахслар бола ҳисобланади?

Жавоб. Бола (болалар) — ўн саккиз ёшга тўлгунга (войга етгунга) қадар бўлган шахс (шахслар);

("Бола ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикасининг қонуни, 3-модда.)

Бола ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенциянинг 1-моддасида "18 ёшга тўлмаган ҳар бир инсон, агар болага нисбатан қўлланиладиган қонун бўйича у эртaroқ балоғатга етмаган бўлса, бола ҳисобланади", деб белгиланган.

Бола ҳуқуқларининг вужудга келиш тарихи қандай?

Жавоб. Бола ҳуқуқларини тартибга солиш масаласи XX асрда юзага келди. 1919 йилда Миллатлар Лигаси ташкил этилиб, унинг таркибидagi Болалар фаровонлиги Қўмитаси асосан бошпанасиз, қаровсиз болалар, қуллик, болалар меҳнати, болалар савдоси ва войга етмаганлар фоҳишабозлиги масалаларига нисбатан чоралар кўриш билан шуғулланган. 1923 йили Болаларни қутқариш халқаро иттифоқи ноҳукумат ташкилоти кенгаши томонидан Бола ҳуқуқлари тўғрисидаги Декларация қабул қилинди. 1959 йил 20 ноябрда БМТ Бош Ассамблеясининг Бола ҳуқуқлари Декларацияси қабул қилинди. 1979 йил "Халқаро бола йили" деб эълон қилинди. Бола ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенциянинг қабул қилинишига қадар фақатгина Бола ҳуқуқлари Декла-

Фойдаланилган адабиётлар

1. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси. Т.: Ўзбекистон, 2002.
2. Инсон ҳуқуқлари Умумжаҳон Декларацияси. – Т.: Адолат, 1992.
3. "Бола ҳуқуқлари тўғрисида"ги Конвенция. – Т.: Ўзбекистон, 2002.
4. Ўзбекистон Республикасининг "Бола ҳуқуқлари қаролатлари тўғрисида"ги қонуни. – Т.: 2010.
5. Ўзбекистон Республикасининг Оила Кодекси.
6. Ўзбекистон Республикасининг Жиноят Кодекси.
7. Ўзбекистон Республикасининг "Таълим тўғрисида" ги қонуни.
8. Ўзбекистон Республикасининг Меҳнат Кодекси.
9. Каримов И.А. Тинчлик ва хавфсизлигимиз ўз қучқуратимизга, ҳамжихатлигимиз ва қатъий иродамизга боғлиқ. Т. 12. – Т.: Ўзбекистон, 2004, – 400 б.
10. Каримов И.А. Юксак маънавият – енгилмас куч. – Т.: Маънавият, 2008. – 176 б.
11. Каримов И.А. Матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимларига // "Маърифат" 2013, 27-июнь.
12. "СМИ и права детей". Media Wise и ЮНИСЕФ, 2005.
13. Права детей: Руководящие принципы для журналистов и представителей СМИ. ЮНИСЕФ, http://www.unicef.org/magic/resources/childrights_and_media_coverage.pdf

14. Этические принципы подготовки материалов о детях. ЮНИСЕФ, 2010 г. <http://www.unicef.org/media/>
15. Сара Маккрэм ва Лотт Хью. Как интервьюировать детей. М., 2000 г.
16. Б.И.Исмаилов. Бола ҳуқуқлари тўғрисида халқаро ҳужжатлар тизимининг шаклланиши. Тошкент. НАЭС-МИ. Тарқатма материаллар. 2008 й.